

Михайло Ігоревич ФІАЛКА,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, Харків, Україна; ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-5599-3335>

ВИКРАДЕННЯ ДОКУМЕНТІВ: АНАЛІЗ КІЛЬКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ КОРУПЦІЙНОГО ЗЛОЧИНУ

Ефективна протидія корупційній злочинності залежить від багатьох факторів об'єктивного і суб'єктивного характеру. Провідне місце в цьому переліку займає якісна оцінка самої злочинності, тобто достовірною кримінологічною характеристикою.

При цьому, злочинність як явище може бути оцінена і навіть виміряна у певних кількісних і якісних показниках, що дуже важливо для з'ясування сутності цього явища, виявлення його внутрішніх взаємозв'язків залежно від зовнішніх чинників [1, с. 243]. Крім того, необхідно чітко розуміти те, що ми маємо на увазі під злочинністю конкретного виду.

Щодо корупційної злочинності, то це сукупність корупційних злочинів статистично облікованих за певний проміжок часу на тій чи іншій території. Перелік корупційних злочинів закріплений на законодавчому рівні в примітці до ст. 45 Кримінального кодексу України (*далі – КК України*). Цим переліком корупційним злочином визнається викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження (*далі – викрадення документів*) в межах ч.ч. 1, 2 ст. 357 КК України.

Метою наших тез є аналіз кількісних показників викрадення документів.

До кількісних показників в кримінологічній науці зазвичай відносять абсолютний рівень злочинності, коефіцієнти злочинності та динаміку злочинності. Тому розглянемо кожний з цих показників окремо.

Абсолютний рівень злочинності. Під абсолютним рівнем злочинності, переважна більшість як вітчизняних, так і зарубіжних кримінологів, розуміє абсолютну кількість зареєстрованих злочинів та осіб, які їх вчинили, на певній території за певний проміжок часу. Іншими словами, абсолютний рівень злочинності передбачає встановлювати максимальну кількість зафіксованих (або поставлених на облік) злочинів, осіб злочинців та засуджених осіб.

Абсолютний рівень злочинів пов'язаних з викраденням документів в період з 2013 по 2016 рік мав характер певних коливань. Згідно з статистичною інформацією, що надана широкому загалу Генеральною прокуратурою України в 2013 році в країні було обліковано 2470 випадків викрадення документів, в 2014 році – 1923, в 2015 році – 1828, а в 2016 році – 2145 [2].

Абсолютний рівень виявлених осіб, які вчинили викрадення документів, в 2013 році склав 329

осіб, в 2014 році – 413, в 2015 році – 369, а в 2016 році – 468 [3]. Як ми бачимо, як і в ситуації з абсолютним рівнем злочинів пов'язаних з викраденням документів, даний показник демонструє відповідні коливання. При цьому, на відміну від абсолютного рівня злочинів, за період нашого дослідження демонструє певне збільшення.

В той же час, абсолютний рівень засуджених в Україні за викрадення документів відповідно до статистичної інформації Державної судової адміністрації України в 2013 році склав 93 засуджених осіб, 2014 році – 14, в 2015 році¹ – 12 [4].

Коефіцієнти злочинності. Коефіцієнти злочинності це відносні статистичні показники, що застосовуються з метою коректного аналізу стану та динаміки злочинності в різних регіонах або країнах шляхом співставлення відомостей про злочинність із даними про населення. Виділяють два різновиди коефіцієнтів: коефіцієнт злочинної інтенсивності та коефіцієнт злочинної активності.

Коефіцієнт злочинної інтенсивності за період дослідження (2013–2016 рр.) в 2013 році склав 5,4 злочинів на 100 000 населення України, в 2014 році – 4,2, в 2015 році – 4,3, в 2016 році – 5.

Коефіцієнт злочинної активності серед виявлених осіб, що вчинили викрадення документів, в 2013 році склав 17 злочинців на 1 000 000 населення України, в 2014 році – 15, в 2015 році – 14, в 2016 році – 18.

Динаміка злочинності. Динаміка злочинності відображає зміни її кількісних та якісних показників протягом певного часового проміжку (один, два, п'ять, десять років і т. д.). При вивченні злочинності в динаміці обчислюються *абсолютне зростання (зниження), темп зростання (зниження) та темп приросту (зменшення)*.

Спираючись на загально визнане розуміння динаміки злочинності та ті існуючі методики її обчислення, можливо наголосити на певних динамічних рисах, що характерні викраденню документів (*за період з 2013 року по 2016 рік*):

– абсолютний приріст злочинів, які пов'язані з викраденням документів, складає –325 злочинів. Іншими словами даний вид злочинів демонструє динаміку спаду (*див. рис. 1*);

¹ На момент підготовки матеріалів тез доповіді інформація про кількість засуджених в Україні була розповсюджена Державною судовою адміністрацією України тільки за перше півріччя 2016 року.

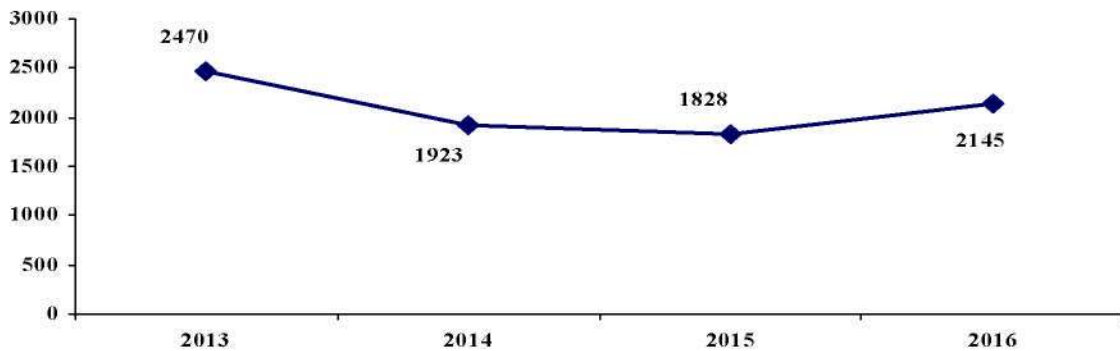

Рис. 1. Динаміка змін абсолютної кількості зареєстрованих злочинців пов'язаних з викраденням документів в Україні в період 2013–2016 рр.

- темп зростання викрадення документів в 2016 році відносно 2013 року склав майже 87 %;
- темп приросту викрадення документів в 2016 році відносно 2013 року склав -13 %. При цьому, даний показник в 2014 році відносно 2013 року склав -22 %, в 2015 році відносно 2014 року – -5 %, а в 2016 році відносно 2015 року – 17 %;
- абсолютний приріст осіб, що вчинили викрадення документів, складає 139 особи. Іншими словами даний показник демонструє динаміку зростання (див. рис. 2);

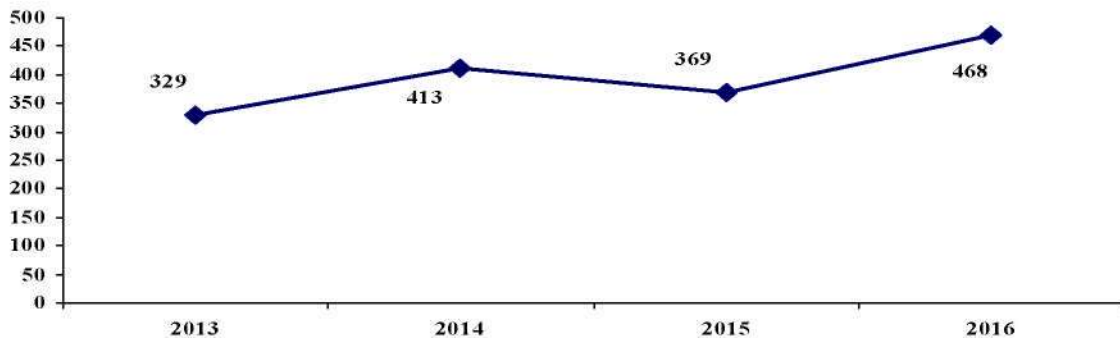

Рис. 2. Динаміка змін абсолютної кількості виявлених осіб, які вчинили викрадення документів в Україні в період 2013–2016 рр.

- темп зростання кількості осіб, що вчинили викрадення документів, в 2016 році відносно 2013 року склав більш ніж 142 %;
- темп приросту кількості осіб, що вчинили викрадення документів, в 2016 році відносно 2013 року склав 42 %. При цьому, даний показник в 2014 році відносно 2013 року склав 26 %, в 2015 році відносно 2014 року – -11 %, а в 2016 році відносно 2015 року – 27 %;
- абсолютний приріст кількості засуджених за викрадення документів (в період з 2013 року по 2015 рік) складає -81 засуджених. Іншими словами, даний показник (рівень засуджених) демонструє, як і рівень злочинності, динаміку спаду (див. рис. 3);

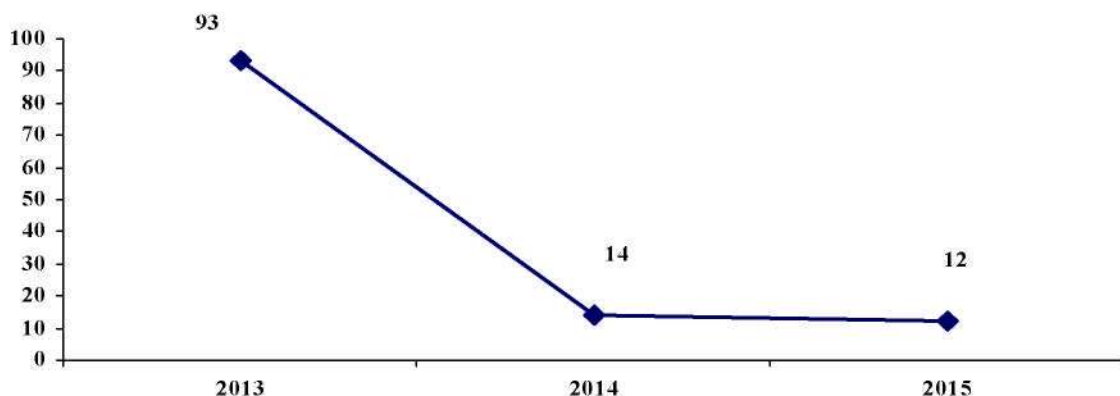

Рис. 3. Динаміка змін абсолютної кількості засуджених осіб, які вчинили викрадення документів в Україні в період 2013–2015 рр.

– темп зростання кількості засуджених за викрадення документів в 2015 році відносно 2013 року склав майже 13 %;

– темп приросту кількості засуджених за викрадення документів в 2015 році відносно 2013 року склав -87 %. При цьому, даний показник в 2014 році відносно 2013 року склав -85 %, в 2015 році відносно 2014 року – -14 %. Іншими словами, простежується динаміка суттєвого зниження засу-

джених осіб за викрадення документів.

Підводячи підсумок викладеному вище, можливо наголосити на тому, що викрадення документів як корупційний злочин демонструє поступове зниження своєї кількості. При цьому, не зважаючи на зростання кількості виявлених осіб, що вчинили даний злочин, кількість засуджених за даний злочин стрімко зменшується.

Список бібліографічних посилань

1. Фіалка М. І. До проблеми визначення змісту терміну «кримінологічна характеристика злочинності». *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2015. № 1 (9). С. 237–246.
2. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення (Форма № 1) за 2013–2016 рр.: статистична інформація // Генеральна прокуратура України: офіц. сайт. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html> (дата звернення: 25.01.2017).
3. Єдиний звіт про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення (Форма № 2): статистична інформація // Генеральна прокуратура України: офіц. сайт. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html> (дата звернення 25.01.2017).
4. Судова статистика, Звіт про склад засуджених (2013–2015 рр.) // Судова влада України: офіц. веб-портал. URL: http://court.gov.ua/sudova_statystyka/ (дата звернення: 25.01.2017).

Одержано 06.02.2017